

Strona główna>Postępowanie sądowe>Sprawy cywilne>Sąd którego kraju jest właściwy w danej sprawie?

Sąd którego kraju jest właściwy w danej sprawie?

Francja

1 Do jakiego sądu należy się zwrócić: do sądu powszechnego orzekającego w sprawach cywilnych czy do sądu szczególnego (na przykład sądu orzekającego w sprawach z zakresu prawa pracy)?

Organizacja wymiaru sprawiedliwości we Francji opiera się na współistnieniu dwóch porządków sądownictwa: administracyjnego i powszechnego. Każdy z tych porządków ma trójpoziomą strukturę.

W pierwszej kategorii sądami zwykłymi wydającymi wyroki są sądy administracyjne (*tribunaux administratifs*), a także różnego rodzaju wyspecjalizowane sądy administracyjne. Orzeczenia tych sądów można zaskarżyć do administracyjnych sądów apelacyjnych (*cours administratives d'appel*). Od wyroków administracyjnych sądów apelacyjnych można wnieść skargę kasacyjną do Rady Stanu (*Conseil d'Etat*).

W drugiej kategorii sądami zwykłymi wydającymi orzeczenia w pierwszej instancji są sądy wielkiej instancji (*tribunaux de grande instance*), a także szereg sądów, których właściwość uregulował ustawodawca. Orzeczenia tych sądów można zaskarżyć do sądów apelacyjnych (*cours d'appel*) składających się z szeregu izb (ds. cywilnych (*civile*), socjalnych (*sociale*), gospodarczych (*commerciale*) i karnych (*criminelle*)). Orzeczenia sądów apelacyjnych podlegają zaskarżeniu do Sądu Kasacyjnego (*Cour de cassation*) (który również składa się z szeregu izb odpowiadających izmom wymienionym w odniesieniu do sądów apelacyjnych).

We Francji wyróżnia się następujące kategorie sądów:

sądy administracyjne:

Rada Stanu (1);

administracyjne sądy apelacyjne (8);

sądy administracyjne (42);

sądy powszechne:

Sąd Kasacyjny (1);

sądy apelacyjne (36);

Najwyższy Sąd Apelacyjny (*Tribunal supérieur d'appel*) (1);

sądy wielkiej instancji (164) [16 z nich jest właściwych do rozpoznawania spraw gospodarczych];

sądy pierwszej instancji (*Tribunaux de première instance*) (4) [2 z nich są właściwe do rozpoznawania spraw gospodarczych];

sądy ds. nieletnich (*Tribunaux pour enfants*) (155);

sądy ds. zabezpieczenia społecznego (*Tribunaux des affaires de sécurité sociale*) (114);

sądy instancji (*Tribunaux d'instance*) (307);

sądy pracy (*Conseils de prud'hommes*) (210);

sądy ds. zatrudnienia (*Tribunaux du travail*) (6);

sądy gospodarcze (*Tribunaux de commerce*) (134);

sądy powszechne mają następujące zakresy specjalizacji:

sądy instancji rozstrzygają większość typowych sporów. Co do zasady sądy te są właściwe do rozpoznania wszystkich spraw, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000 EUR. Sądy te są również właściwe do rozstrzygania niektórych szczególnych rodzajów sporów (dotyczących zaległego czynszu, zajęcia wynagrodzenia, wyborów w miejscu pracy i kredytów udzielanych na gruncie prawa konsumenckiego);

sądy gospodarcze są właściwe do rozstrzygania sporów między przedsiębiorcami, między instytucjami kredytowymi lub między przedsiębiorcami a instytucjami kredytowymi, sporów dotyczących spółek handlowych, a także sporów dotyczących transakcji handlowych między dowolnymi osobami oraz sporów dotyczących trudności finansowych spółek handlowych (likwidacja i zarząd przymusowy itp.);

sądy rozjemcze do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych (*tribunaux paritaires des baux ruraux*) są właściwe do rozpoznawania sporów między osobami wydzierżawiającymi grunty rolne a dzierżawcami tych gruntów (czynsz dzierżawny, dzierżawa gruntów rolnych za udział w zbiorach itp.);

sądy pracy (*conseils des prud'hommes*) są właściwe do rozstrzygania wszelkich sporów między pracownikami a pracodawcami wynikających z indywidualnych umów o pracę podlegających prawu prywatnemu;

do dnia wyznaczonego w dekreście i najpóźniej do dnia 1 stycznia 2019 r. sądy ds. zabezpieczenia społecznego (*tribunaux des affaires de sécurité sociale*) pozostają właściwe do rozstrzygania sporów, do których mają zastosowanie przepisy dotyczące zabezpieczenia społecznego i wzajemnych ubezpieczeń rolniczych; od dnia wyznaczonego w dekreście i najpóźniej od dnia 1 stycznia 2019 r. sądami właściwymi do rozpoznawania tego rodzaju sporów będą szczególne sądy wielkiej instancji;

do dnia wyznaczonego w dekreście i najpóźniej do dnia 1 stycznia 2019 r. sądy ds. sporów o niezdolność do pracy (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*) pozostają właściwe do rozpoznawania sporów dotyczących niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności oraz trwałej i całkowitej niezdolności do pracy; od dnia wyznaczonego w dekreście i najpóźniej od dnia 1 stycznia 2019 r. sądami właściwymi do rozpoznawania tego rodzaju sporów będą wyspecjalizowane sądy wielkiej instancji;

sądy ds. emerytur wojskowych są właściwe do rozpoznawania sporów dotyczących emerytur wojskowych.

2 W przypadku gdy właściwość mają sądy powszechne orzekające w sprawach cywilnych (tj. sądy, które odpowiadają za rozpoznawanie takich spraw), w jaki sposób mogę się dowiedzieć, do którego z nich należy się zwrócić?

2.1 Czy istnieje rozróżnienie w hierarchii sądów powszechnych orzekających w sprawach cywilnych (na przykład sądy rejonowe są sądami niższej instancji, a sądy okręgowe są sądami wyższej instancji), a jeżeli tak, który z nich jest właściwy w mojej sprawie?

Kwestie związane z podziałem właściwości między sądami wielkiej instancji, sądami instancji i sądami grodzkimi (*juridictions de proximité*) omówiono powyżej. Należy zwrócić uwagę na fakt, że w przypadkach, w których właściwość do rozpoznania danego sporu nie została wyraźnie przyznana innym sądom, właściwymi sądami powszechnymi są sądy wielkiej instancji.

Sądy instancji są właściwe do rozstrzygania spraw, w których wartość przedmiotu sporu jest niższa niż 10 000 EUR lub równa tej kwocie, a także spraw dotyczących prawa ochrony konsumentów, opieki nad osobami pełnoletnimi i najmu lokali mieszkalnych niezależnie od wartości przedmiotu sporu.

Sądy wielkiej instancji są właściwe do rozpoznawania wszystkich sporów cywilnych niepodlegających właściwości innych sądów, w szczególności sporów z zakresu prawa rodzinnego.

2.2 Właściwość miejscowa (który sąd jest właściwy do rozpoznania mojej sprawy: sąd w mieście A czy w mieście B?).

2.2.1 Podstawowa zasada ustalania właściwości miejscowej

Co do zasady właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Celem tej zasady jest zapewnienie pozwanym pewnego poziomu ochrony, ponieważ łatwiej będzie się im bronić przed sądem znajdującym się najbliżej ich miejsca zamieszkania.

Dlatego też jeśli pozwanym jest osoba fizyczna, sądem właściwym będzie sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub pobytu takiej osoby. W przypadku osoby prawnej (spółki, stowarzyszenia) będzie to sąd właściwy dla miejsca siedziby (zwykle siedziby statutowej) takiej osoby. Niekiedy główny znany adres głównego miejsca wykonywania działalności jest inny niż adres siedziby statutowej. W takich przypadkach dopuszcza się możliwość wniesienia pozwu do sądu właściwego dla miejsca, w którym znajduje się główne miejsce wykonywania działalności. Jeżeli chodzi o duże spółki posiadające szereg oddziałów, powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się jeden z oddziałów spółki.

2.2.2 Wyjątki od podstawowej zasady

2.2.2.1 W jakim przypadku mam możliwość wyboru pomiędzy sądem w miejscu zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady) a innym sądem?

W sporach wynikających z umów powodowie mogą wytoczyć powództwo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego albo – w zależności od charakteru danej umowy – przed sąd właściwy dla miejsca, do którego towary mają zostać dostarczone, lub dla miejsca, w którym usługi mają zostać świadczone.

W sporach dotyczących odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego (deliktu) oraz w postępowaniu cywilnym połączonym z postępowaniem karnym powództwo można wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego lub dla miejsca, w którym została poniesiona szkoda lub nastąpiło zdarzenie stanowiące czyn niedozwolony.

W sporach dotyczących nieruchomości powód może wnieść sprawę do sądu właściwego dla miejsca położenia danej nieruchomości.

W sporach dotyczących świadczeń alimentacyjnych lub zaspokajania potrzeb rodziny powód może wybrać między sądem właściwym dla miejsca zamieszkania pozwanego a sądem właściwym dla miejsca zamieszkania wierzyciela, tj. powoda.

W sporach dotyczących konsumentów konsumenci mogą wytoczyć powództwo przed sąd właściwy dla miejsca, w którym zamieszkiwali w chwili zawarcia umowy, lub dla miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie stanowiące czyn niedozwolony.

2.2.2.2 W jakim przypadku muszę wybrać sąd inny niż ten właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego (sąd wyznaczony przez zastosowanie podstawowej zasady)?

W sporach dotyczących świadczeń alimentacyjnych lub roszczeń o zaspokojenie potrzeb rodziny właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania małżonka będącego wierzycielem lub rodzica, który przez większość czasu sprawuje opiekę nad dziećmi, nawet jeżeli dzieci są pełnoletnie.

W sprawach rozwodowych właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania rodziny. Jeżeli małżonkowie nie posiadają wspólnego miejsca zamieszkania, właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dzieci. Jeżeli małżonkowie nie posiadają dzieci, właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego.

W sprawach spadkowych właściwość ma sąd właściwy dla ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy.

W sprawach dotyczących nieruchomości właściwość ma sąd właściwy dla miejsca położenia nieruchomości.

W sprawach dotyczących najmu/dzierżawy właściwość ma sąd właściwy dla miejsca położenia nieruchomości.

2.2.2.3 Czy strony mogą samodzielnie określić jako właściwy sąd, który w innym wypadku nie byłby właściwy?

Wszystkie sądy szczególne posiadają właściwość wyłączną i sąd musi z urzędu stwierdzić swoją niewłaściwość w sprawach zastrzeżonych dla takich sądów. Jedyne przypadki, w których dopuszcza się możliwość wniesienia sprawy do sądu, który w normalnych warunkach nie byłby sądem właściwym, dotyczy wyboru między sądami wielkiej instancji a sądami instancji w sprawach, w których sądom tym nie przysługuje właściwość wyłączna.

Co do zasady wszelkie klauzule umowne niezgodne z przepisami dotyczącymi właściwości miejscowej i rzeczowej są nieważne, z wyjątkiem umów między dwoma przedsiębiorcami, pod warunkiem że brzmienie takiej klauzuli jest bardzo precyzyjne.

3 W przypadku gdy właściwość mają sądy szczególne, w jaki sposób mogę dowiedzieć się, do którego z nich należy się zwrócić?

Sądy gospodarcze: co do zasady właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli chodzi o odpowiedzialność z tytułu czynu niedozwolonego, właściwość ma sąd właściwy dla miejsca, w którym nastąpiło zdarzenie stanowiące czyn niedozwolony, lub sąd właściwy dla miejsca, w którym została poniesiona szkoda.

Sądy rozjemcze do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych: właściwość ma sąd właściwy dla miejsca położenia danej nieruchomości.

Sądy pracy: pracownicy mogą wnieść pozew do sądu pracy właściwego dla miejsca, w którym znajduje się siedziba zakładu, w którym świadczyli pracę, dla miejsca zawarcia umowy lub dla miejsca, w którym znajduje się siedziba statutowa zatrudniającej ich spółki. Jeżeli praca była świadczona poza zakładem, powództwo należy wytoczyć przed sąd pracy właściwy dla miejsca zamieszkania pracownika.

Sądy ds. zabezpieczenia społecznego (do dnia wyznaczonego w dekrete i najpóźniej do dnia 1 stycznia 2019 r.): co do zasady właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania zainteresowanego uprawnionego lub pracodawcy lub sąd właściwy dla miejsca siedziby pozwanej organizacji w przypadku sporu między organizacjami, których zarejestrowane siedziby znajdują się w różnych okręgach.

Łącza do powiązanych stron internetowych

[Strona internetowa Ministerstwa Sprawiedliwości](#)

[Strona internetowa Legifrance](#)

Ostatnia aktualizacja: 23/07/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.